

Секція 2
«Облік та фінанси»

Ярема Любомир Федорович, *магістрант 1 курсу,*
Рудейчук Світлана Володимирівна, *к.е.н., доцент,*
доцент кафедри обліку та фінансів

КРЕДИТНА ТА РОЗРАХУНКОВА ФУНКЦІЇ ВЕКСЕЛЯ

Вексель в конкретній операції виконує одну функцію, тобто інші функції в даній операції не будуть однаково значимими: в кожному конкретному випадку вексель потрібен або в якості фінансових вкладень, або в якості розрахункового засобу. В економічній літературі визначено багато функцій векселя. Виділяють найважливішу з них – кредитну, оскільки вексель стає документом, що відображає правові відносини у кредитній справі. Кредитна функція векселя проявляється при придбанні і відтермінуванням платежу, при цьому видачі векселя, де зазначено, що векселедавець просить про відстрочення, беручи боргове зобов'язання. На думку А.В. Демківського, оформлення короткострового кредиту є провідною функцією векселя [1, с. 24].

С.М. Барац зазначав, що якщо для ринкової економіки кредит – душа промисловості, то вексель найкращий товариш кредиту [2, с. 5]. Саме вексель, є інструментом і рушійною силою розвитку промисловості і економіки держави загалом. Відстрочення (проміжок часу між датою виставлення векселя і датою платежу) платежу може становити від декількох днів до декількох місяців. Проявляється вексель при нестачі оборотних коштів у підприємства і високій вартості кредитних банківських ресурсів, але при стабільній роботі економіки. Вексель має переваги для підприємців перед кредитуванням: формальне оформлення векселя, компактність, як цінного паперу, його передача, простота і швидкість стягнення боргу.

Така різноманітність визначається тим, що кредитні відносини, що виникають у сфері обігу товарів на основі угод позики і кредиту, завжди визначаються розвитком продуктивних сил. Кредит відноситься до тих відносин, які мають різний зміст і висловлюють різні типи економічної зв'язку в різні епохи. А тому кредит не стільки категорія економічна або правова, скільки історична: кредит, сприяючи трансформації господарських систем, трансформується сам, змінюючи свій зміст. Історично вексель виконував функції переказу грошових коштів, та через територіальне державне розмежування і при цьому тісні торгівельні зв'язки з різними державами, де задіяно велику кількість різних грошових систем вексель слугував інструментом розміну грошей. Однак, це не означає, що зі зміною стадій розвитку, зникають властиві їм відносини – поруч з новими типами виробничих зв'язків ще довго зберігаються і розвиваються типи громадських зв'язків, характерні для попередньої стадії.

Саме розрахункова функція векселя зумовила його поширення і застосування практично в усьому світі, тому є другою важливою функцією векселя. У разі виставлення векселя, оформляється кредитна угода, в якій

взаємна передача еквівалента відбувається не одночасно: платіж грошей відстрочений. Значення такого розрахункового засобу для процесу товарно-грошового обороту зумовлюється, перш за все, в економії грошей (по-перше, для значної частини угод гроші не потрібні зовсім; по-друге, прискорюється оборот коштів). Це прискорення – технічне, тобто при незмінній величині і кількості дійсних товарних оборотів, забезпечує цей товарний оборот споживання, менша кількість грошових знаків. Кредитні відносини породжують функцію векселі, як засобу розрахунків, на основі чого і виникають кредитні гроші. В економічній літературі цю функцію називають платіжно-дисконтною. Найповніше функція векселя як розрахункового засобу реалізується тоді, коли він передається у сплату за безповоротним передавальним написом чи шляхом безпосереднього вручення.

На сьогодні в Україні розрахунково-платіжна функція векселів суттєво витіснила функцію знаряддя кредиту й стає провідною. У літературі зустрічається думка, що вексель – це засіб платежу, сурогат грошей. Дж. Хікс в книзі “Вартість капіталу” писав: “Короткострокові векселі... є не повністю досконалими грошима, але в той же час досить близьким заміником грошей” [3, с. 284].

Вексель, справді, має деякі властивості грошей і певною мірою є дійсними грошима. Вживання поняття “сурогат” не принижує значущості векселя, а навпаки, – підкреслює його універсальність. Вексель, як форма кредитних грошей, всього лише зобов'язання цю суму сплатити; через певний термін його місце повинні зайняти дійсні гроші. Як правильно зазначено Л. А. Лунцем, платіж за допомогою векселя завжди має на увазі не остаточним, а умовним; прийняття такого оборотного документа погашає борг лише після його оплати. Тобто, вексель передається або замість грошового платежу, або для отримання грошового платежу, але ніколи не в якості грошового платежу. Дійсно, вексель не є грошима, тому що:

- його видача не погашає зобов'язання, у виконання якого він був виданий;
- він не є обов'язковим до прийняття, оплата з його допомогою може бути здійснена лише за умови згоди одержувача (ремітента).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. А.В. Демківський. *Вексельна справа*. Режим доступ: <http://westudents.com.ua/knigi/97-vekselna-sprava-demkivskiy-av-.html>.
2. С.М. Барац *Курс вексельного права в связи с учением о векселях и вексельных операциях*. СПб., 1893р.
3. Дж. Хікс “Вартість капіталу”. [Текст] / Дж.Р. Хікс ; Под ред. Р.М. Энтова. – М. : Прогресс, 1993. – 488 с.

Гошовська Вікторія Русланівна, магістрантка 1 курсу,
Фурса Тетяна Петрівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів

БЮДЖЕТНИЙ ПРОЦЕС УКРАЇНИ

Із становленням України самостійною орієнтованою ринковою державою найперше виникають проблеми з створенням та функціонуванням власної